

Український інститут національної пам'яті

Інформаційні матеріали до Дня Соборності України–2024

Вступ

Гасло до відзначення Дня Соборності – 2024

Ключові повідомлення

Історична довідка

Цитати про Соборність

Тематичні матеріали Українського інституту національної пам'яті

Вступ

Щороку 22 січня у день проголошення Акта Злуки Української Народної Республіки (УНР) та Західноукраїнської Народної Республіки (ЗУНР) Україна відзначає День Соборності. Офіційно це свято встановлено Указом Президента України “Про День соборності України” від 21 січня 1999 року № 42.

Акт Злуки, проголошений 105 років тому – 22 січня 1919 року на Софійському майдані в Києві, став епохальною історичною подією, коли українські землі об'єдналися в одній державі. Це стало основоположною віхою українського державотворення, увінчало соборницькі прагнення українців обох частин України – Наддніпрянщини та Наддністрянщини – щонайменше з середини ХІХ століття.

Соборність означає, по-перше, об'єднання в одне державне ціле всіх земель, які заселяє конкретна нація на суцільній території. По-друге, – духовну консолідацію всіх громадян держави, їх згуртованість, незалежно від національності. Нарешті, соборність невіддільна від суверенітету й реальної незалежності народу – фундаменту побудови демократичної держави, є запорукою виживання й існування нації.

Ідея соборності була і залишається базовою національною цінністю українців.

Гасло до відзначення Дня Соборності – 2024

“Наша єдність – наша зброя”

ДОКУМЕНТ СЕД АСКОД

Сертифікат [248197DDFAB977E504000003FA8FB0055D40804](#)

Підписувач [ТИЛІЩАК ВОЛОДИМИР СЕМЕНОВИЧ](#)

Дійсний з [29.03.2023 12:00:30](#) по [29.03.2024 0:59:59](#)

УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ

№ 128/09.6-06-24 від 15.01.2024

Ключові повідомлення

22 січня ми згадуємо дві рівнозначні за вагою події української історії: проголошення незалежності Української Народної Республіки, яке сталося у 1918 році, та проголошення Акта Злуки українських земель, що відбулося 1919-го.

Проголошення Соборності 22 січня 1919 року, коли Українська Народна Республіка та Західноукраїнська Народна Республіка об'єдналися в соборну державу, увінчало прагнення до єднання українців, розділених кордонами тогочасних імперій. Ця подія повністю руйнує твердження російської пропаганди, боцімто українські землі вперше об'єднав Сталін у 1939 році.

Упродовж багатьох десятиліть Акт злуки залишався ідейним імперативом боротьби за незалежну, соборну державу. Після проголошення об'єднання УНР і ЗУНР 22 січня 1919 року питання єдності української нації в українській політичній думці вже ніколи не ставилося під сумнів.

На початку ХХ століття українці об'єдналися після падіння імперій.

Нині Україна продовжує боротьбу за незалежність і соборність. Тому соборність залишається на порядку денному національних завдань. Цілісність буде цілковито відновлена після того, як Україна звільнить усі території, захоплені ворогом. Соборність – мета Перемоги.

Радянська та російська пропаганда протиставляла українські регіони, нав'язувала уявлення про різні “сорти” українців. Проте в сучасному спротиві російській агресії ми довели свою згуртованість і спільне прагнення жити у вільній державі, яка сама визначає майбутнє.

Соборність передбачає не лише пам'ять про спільне минуле, а й потребує згуртованої співпраці заради майбутнього, як на полі бою, так і в тилу. Коли ми, з різних регіонів, разом працюємо, боремося з окупантами, створюємо знакове і важливе, адже ціль у нас спільна: незалежна, демократична і соборна Україна. Єднаймося!

Історична довідка

Український історичний календар 22 січня містить дві знаменні події: проголошення 1918 року IV Універсалом Української Центральної Ради незалежності Української Народної Республіки та рівно за рік – Універсалом Директорії Української Народної Республіки – об'єднання УНР і ЗУНР в єдину суверенну державу.

Ці події є надзвичайно важливими в історії Української революції 1917–1921 років і загалом історії України ХХ століття. IV Універсал Української Центральної Ради став логічним етапом складного розвитку українського

ДОКУМЕНТ СЕД АСКОД

Сертифікат [248197DDFAB977E504000003FA8FB0055D40804](#)

Підписувач [ТИЛИЩАК ВОЛОДИМИР СЕМЕНОВИЧ](#)

Дійсний з [29.03.2023 12:00:30](#) по [29.03.2024 0:59:59](#)

УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТИ

№ 128/09.6-06-24 від 15.01.2024

визвольного руху доби революції. Розпочавшись у березні 1917-го, він за один рік пройшов еволюцію від культурницьких вимог, ідей політичної автономії та федерації і зрештою до усвідомлення необхідності власної незалежної держави. Водночас, на проголошення незалежності значний вплив справили зовнішні обставини – збройна агресія більшовицької Росії, а також переговори в Бересті про мирний договір УНР з країнами Четверного союзу.

“Раз армії нема, а треба боронити Україну, то єдиний вихід – проголошення незалежності України, що дасть можливість стати твердо на міжнародній арені і приступити до організації нової фізичної сили”, – відзначав під час засідання українського уряду 26 грудня 1917 року «соціаліст-революціонер» Микита Шаповал. Текст IV Універсалу датований 9 (22) січня 1918 року. Ухвалили його пізно вночі 11 (24) січня 1918 року на засіданні Малої Ради.

Документ містив чотири головні напрями: проголошення самостійності Української Народної Республіки; доручення Раді Народних Міністрів укласти мир з Центральними державами; оповіщення оборонної війни з більшовицькою Росією; декларування основ внутрішнього соціально-економічного будівництва й окреслення заходів для припинення війни з Центральними державами.

Уперше в ХХ столітті Україна проголошувалася незалежною суверенною державою. Революційні події на Наддніпрянській Україні, проголошення української державності сприяли піднесенню національного руху в підавстрійській Галичині. В умовах розпаду Австро-Угорщини тамтешні українці отримали можливість реалізувати право на самовизначення.

1 листопада 1918 року у Львові відбувся Листопадовий чин, унаслідок якого згодом було проголошено Західноукраїнську Народну Республіку. Її лідери ініціювали переговори про об'єднання Наддніпрянської України з Наддністрянською. На зустріч із гетьманом Павлом Скоропадським у Київ вирушила галицька делегація (до складу якої входили Осип Назарук і Володимир Шухевич). Гетьман обіцяв оперативно відреагувати на прохання: надати ЗУНР зброю, продовольчу і фінансову допомогу, спрямувати в Галичину загін Січових стрільців Євгена Коновальця, який мав допомогти у боротьбі з поляками.

Утім, у цей час владу в Україні перебрала Директорія і переговори про об'єднання продовжилися вже з її представниками. Тож 1 грудня 1918 року у Фастові представники УНР і ЗУНР підписали Передвступний договір між УНР і ЗУНР про злуку обох республік в одну державу. А вже 3 січня 1919 року Українська національна рада ЗУНР у Станіславові (нині – Івано-Франківськ) ратифікувала цей договір і прийняла ухвалу про наступне об'єднання двох частин України в одну

ДОКУМЕНТ СЕД АСКОД

Сертифікат 248197DDFAB977E504000003FA8FB0055D40804

Підписувач ТИЛІЩАК ВОЛОДИМИР СЕМЕНОВИЧ

Дійсний з 29.03.2023 12:00:30 по 29.03.2024 0:59:59

УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТИ

№ 128/09.6-06-24 від 15.01.2024

державу. Для продовження переговорів з урядом УНР сформували делегацію із 65 осіб, яку очолив Лев Бачинський.

22 січня 1919 року, в першу річницю проголошення незалежності УНР, в Києві на Софійській площі відбулися урочисті збори. На них проголосили Універсал Директорії Української Народної Республіки про злуку із Західноукраїнською Народною Республікою. У зачитаному на зборах “Універсалі соборності”, зокрема, відзначалося: *“Однині воєдино зливаються століттями одірвані одна від одної частини єдиної України – Західноукраїнська Народна Республіка (Галичина, Буковина, Угорська Русь) і Наддніпрянська Велика Україна. Здійснились віковічні мрії, якими жили і за які умирали кращі сини України. Однині є єдина незалежна Українська Народна Республіка”*. Наступного дня, 23 січня 1919 року, в приміщенні київського Оперного театру (сучасна Національна опера України) Трудовий Конгрес України ратифікував документ, надавши йому законного юридичного характеру. Президента УНР-а Євгена Петрушевича незабаром обрали до складу Директорії. ЗУНР після об’єднання з УНР змінила назву на Західна область Української Народної Республіки (ЗО УНР). Розпочалася активна співпраця між обома державними утвореннями в економічній, військовій та культурних сферах.

Ідея соборності охопила українців у найвіддаленіших куточках їх проживання. Відголоском історичного руху до Злуки на Закарпатті стали Всенародні збори у Хусті 21 січня 1919 року, які постановили об’єднати Карпатську Україну з Українською Народною Республікою зі столицею в Києві. В умовах перманентної боротьби за свободу і незалежність надзвичайно багато важило братерство по зброї українців із різних регіонів.

Апогеєм співпраці та консолідації зусиль став спільний похід українських армій на Київ у серпні 1919 року. Однак через низку причин об’єднання УНР і ЗУНР в одну державу не було доведене до завершення. Продовжували існувати два окремі уряди, дві армії. Республіки фактично перебували у конфедеративних відносинах. Відмінні геополітичні інтереси та цілі, зрештою, призвели до розвалу соборного фронту Української революції пізньої осені 1919 року. Тим не менше, Акт Злуки став символом і легендою для наступних поколінь борців за Україну.

Після проголошення об’єднання УНР і ЗУНР 22 січня 1919 року ідея цілісності української нації в українській політичній думці вже ніколи не ставилася під сумнів. Упродовж багатьох десятиліть Акт залишався символом віри, ідейним імперативом боротьби за незалежну, соборну державу.

ДОКУМЕНТ СЕД АСКОД

Сертифікат [248197DDFAB977E504000003FA8FB0055D40804](#)

Підписувач [ТИЛІЩАК ВОЛОДИМИР СЕМЕНОВИЧ](#)

Дійсний з [29.03.2023 12:00:30](#) по [29.03.2024 0:59:59](#)

УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ’ЯТІ

№ 128/09.6-06-24 від 15.01.2024

Цитати про Соборність

“Ми мусимо навчитися чути себе українцями – не галицькими, не буковинськими українцями, а українцями без офіціальних кордонів”.

Іван Франко. “Одвертий лист до галицької молодезі”, 1905 рік
“Не чіпатися того, що ділить і роз’єднує поодинокі частини української землі, а пильнувати того, що лучить і єднає їх до купи, і се зміцнювати і розвивати мусимо... Єднатися, концентруватися, а не ділитися, не розбігатися – се повинно бути у всім нашим гаслом”.

Михайло Грушевський.

“Про українську мову й українську справу”, 1907 рік.

“Українська національна думка мусить обнімати всіх українців, де б вони не проживали, на всій Україні, без огляду на державні кордони... Коли в кожному з нас до решти загине полтавський, галицький і т.д. провінціал, а в цілому зродиться та зросте Всеукраїнець, якого думи і змагання обнімають усю Україну зарівно і неподільно, як нерозлучну і єдину цілість”.

Микола Міхновський. “З закордонної України”

“Ясно, як на долоні, що Рідна Хата не повстане, якщо не буде українського моноліту, коли українці-самостійники не зможуть, обходячи всі різниці, які їх ділять, завести між собою якнайбільшу єдність. Тієї єдності Україні треба, а та потреба накладає на нас усіх обов’язок, і від сповнення того обов’язку залежить майбутнє Батьківщини”.

Митрополит Андрей Шептицький, 1941 рік

“Перейдемо від фраз про Соборність до здійснювання цієї великої Ідеї в буденному житті”.

“Хай слово «Соборність» не буде тільки книжковою фразою, але щоденним хлібом та правдивою Ідеєю наших буднів!”

Михайло Дяченко (Марко Боеслав). “За соборний моноліт”, 1950 рік

“Сучасні події нинішньої російської агресії лише підсилюють значимість того Акта злуки УНР і ЗУНР, який відбувся ... на площі біля стародавньої Софії Київської. Бо знову Україну хочуть “пошматувати” та розділити, силою забравши її землі, встановивши штучні кордони й сірі зони, посваривши наш народ, пропагандою ввівши в оману. Тому для нас свято Соборності є дуже важливим, бо воно нагадує

ДОКУМЕНТ СЕД АСКОД

Сертифікат 248197DDFAB977E504000003FA8FB0055D40804

Підписувач ТИЛІЩАК ВОЛОДИМИР СЕМЕНОВИЧ

Дійсний з 29.03.2023 12:00:30 по 29.03.2024 0:59:59

УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ’ЯТІ

№ 128/09.6-06-24 від 15.01.2024

про найголовніший урок нашої спільної історії: в єдності – сила, в розділенні – поразка”.

Епіфаній, Предстоятель Православної церкви України,
митрополит Київський і всієї України, 2022 рік

“Зараз ідея соборності є чимось життєво необхідним для українського народу, оскільки соборність – це означає дбати про те, що об’єднує. Навіть більше, це означає ставити за найвищу цінність усе те, що може нас об’єднувати, надихати і робити сильнішими, бо разом нас не подолати”.

Блаженніший Святослав,
Глава Української греко-католицької церкви, 2022 рік

Тематичні матеріали Українського інституту національної пам’яті

Інтернет-банери до Дня Соборності:

<https://mega.nz/folder/RwwWHCBV#tS4BkMEP5zy6YCJNz5wJpw>

Відеоролик «Разом з власної волі з 1919 році»: https://mega.nz/folder/pwQ0kZJa#w1qzRCH14eT0BC5_45SYBQ

Методичні рекомендації для загальноосвітніх навчальних закладів до Дня Соборності України-2020:

<https://uinp.gov.ua/informaciyni-materialy/vchytelyam/metodychni-rekomendaciyi/metodychni-rekomendaciyi-dlya-zagalnoosvitnih-navchalnyh-zakladiv-do-dnya-sobornosti-ukrayiny-2020>

Інформаційні матеріали до 100-річчя проголошення незалежності Української Народної Республіки:

<http://unr.uinp.gov.ua/metodichni-materiali/metodichni-materiali/informatsiyni-materiali-do-100-richchya-progoloshennya-nezalezhnosti-ukrainskoi-narodnoi-respubliki-2018-rik>

Настільна гра “Українська революція 1917–1921”:

<https://uinp.gov.ua/informaciyni-materialy/vchytelyam/navchalni-igry/nastilna-gra-ukrayinska-revolyuciya-1917-1921>

Карткова гра “100 облич Української революції”:

<https://uinp.gov.ua/informaciyni-materialy/vchytelyam/navchalni-igry/kartkova-gra-100-oblych-ukrayinskoyi-revolyuciyi>

Відеоісторія “Українська революція 1917–1921. Як творилася держава”:

<https://uinp.gov.ua/informaciyni-materialy/vchytelyam/videolekciyi/cykl-vchymo-istoriyu/ukrayinska-revolyuciya-1917-21-rokiv-yak-tvorylasya-derzhava>

Аудіо-альбом “Пісні Української революції”:

ДОКУМЕНТ СЕД АСКОД

Сертифікат 248197DDFAB977E5040000003FA8FB0055D40804

Підписувач ТИЛІЩАК ВОЛОДИМИР СЕМЕНОВИЧ

Дійсний з 29.03.2023 12:00:30 по 29.03.2024 0:59:59

УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ’ЯТІ

№ 128/09.6-06-24 від 15.01.2024

<https://uinp.gov.ua/elektronni-vydannya/audioalbom-pisni-ukrayinskoyi-revolyuciyi1>

Виставка “100 років боротьби: Українська революція 1917–1921”:

<https://uinp.gov.ua/vystavkovi-proekty/vystavka-100-rokiv-borotby-ukrayinska-revolyuciya-1917-1921>

Виставка “Українська революція 1917-1921: регіональний вимір”:

<https://uinp.gov.ua/vystavkovi-proekty/vyskavka-ukrayinska-revolyuciya-1917-1921-regionalnyy-vymir>

Виставка “Донбас: переПРОчитання образу”:

<https://uinp.gov.ua/vystavkovi-proekty/nazva-vystavky>

Виставка “Подорож невідомим Кримом”:

<https://uinp.gov.ua/vystavkovi-proekty/vystavka-podorozh-nevidomym-krymom>

Видання “Наш Крим. Неросійські історії українського півострова”:

<https://uinp.gov.ua/elektronni-vydannya/nash-krym-nerosiyski-istoriyi-ukrayinskogo-pivostrova>

ДОКУМЕНТ СЕД АСКОД

Сертифікат [248197DDFAB977E504000003FA8FB0055D40804](https://uinp.gov.ua/elektronni-vydannya/nash-krym-nerosiyski-istoriyi-ukrayinskogo-pivostrova)

Підписувач [ТИЛІЩАК ВОЛОДИМИР СЕМЕНОВИЧ](https://uinp.gov.ua/elektronni-vydannya/nash-krym-nerosiyski-istoriyi-ukrayinskogo-pivostrova)

Дійсний з [29.03.2023 12:00:30](https://uinp.gov.ua/elektronni-vydannya/nash-krym-nerosiyski-istoriyi-ukrayinskogo-pivostrova) по [29.03.2024 0:59:59](https://uinp.gov.ua/elektronni-vydannya/nash-krym-nerosiyski-istoriyi-ukrayinskogo-pivostrova)

УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ

№ 128/09.6-06-24 від 15.01.2024